

De impact van internationale culturele samenwerking

Voorbij de grenzen, voorbij de cijfers

Oktober 2025

DutchCu|ture
| Dutch platform for
| international cultural cooperation

Nieuw onderzoek wijst uit: investeren in internationale culturele samenwerking loont

Een nieuw onderzoek van DutchCulture, in opdracht van de gemeente Amsterdam, laat zien dat internationale culturele samenwerking niet alleen artistiek en maatschappelijk van grote waarde is, maar ook een substantiële economische bijdrage levert aan Nederland. De jaarlijkse toegevoegde waarde kan oplopen tot 10,6 miljard euro, een veelvoud van wat erin wordt geïnvesteerd. Daarmee toont het onderzoek aan dat investeren in internationale culturele samenwerking niet alleen *the right thing to do*, maar vooral ook *the smart thing to do* is.

Internationale culturele samenwerking is *serious business*. De Nederlandse kunst- en cultuursector draagt jaarlijks ongeveer €14 miljard aan directe toegevoegde waarde bij aan het Nederlandse BBP, goed voor 1,5% van het totaal. Binnen deze sector genereert internationale samenwerking tot €10,6 miljard aan extra waarde: €3,6 miljard directe waarde en tot €7,0 miljard indirecte waarde, via sectoren als horeca, zakelijke dienstverlening en toeleveranciers.

Ongeveer 25 procent van de toegevoegde waarde in de cultuursector komt uit export. Daarmee doet kunst en cultuur niet onder voor sectoren als horeca (21%), bouw (15%) en financiële dienstverlening (15%). Wat bovendien opvalt, is dat culturele export hand in hand gaat met de totale handel in goederen en diensten. Het onderzoek toont aan dat er bij de top-10 exportpartners van Nederland een sterke correlatie (ongeveer 85 procent) bestaat tussen het aantal geëxporteerde kunst- en cultuuractiviteiten en de totale export van goederen en diensten. Dit wijst erop dat culturele samenwerking niet alleen waarde creëert op zichzelf, maar ook de weg baant voor bredere economische relaties.

...een krachtige economische motor...

Nooit eerder werd de economische waarde van internationale culturele samenwerking zo breed en op basis van zoveel bronnen in kaart gebracht. Deze cijfers maken expliciet dat internationale uitwisseling een krachtige economische motor voor Nederland is.

Amsterdam speelt een sleutelrol in de internationale culturele uitwisseling. De stad is verantwoordelijk voor meer dan de helft van alle internationale kunst- en cultuuractiviteiten uit Nederland. Dit wijst op een uitzonderlijk internationaal georiënteerde culturele infrastructuur. Ook voor Amsterdamse instellingen als het Holland Festival, Internationaal Theater Amsterdam en het Rijksmuseum is internationale samenwerking een vanzelfsprekend onderdeel van hun identiteit.

De waarde van internationale culturele uitwisseling reikt verder dan het economische domein. Het is ook een belangrijke aanjager voor artistieke innovatie en sectorbrede ontwikkeling. Samenwerking met internationale partners brengt nieuwe ideeën, dialoog en perspectieven voort, waardoor kunstvormen zich ontwikkelen en het aanbod diverser wordt. Kennisuitwisseling via coproducties en co-creatie behoudt het internationale karakter van instellingen en vergroot de internationale erkenning. Studies van OECD, UNESCO en WHO tonen bovendien aan dat culturele participatie het welzijn en de cognitieve vaardigheden verbetert en sociale cohesie bevordert. Door stereotypen te doorbreken en thema's zoals duurzaamheid en gendergelijkheid te agenderen, wordt het bereik van kunst en cultuur verbreed.

...diplomatieke waarde...

Internationale uitwisseling heeft daarnaast een belangrijke diplomatieke en relationele dimensie. Beleidskaders van de overheid en internationale partners erkennen cultuur als een vorm van 'soft power' die bilaterale en multilaterale relaties versterkt. Onderzoeken van UNESCO, de Europese Commissie en de British Council tonen aan dat culturele programma's publieksdiplomatie verbeteren, kennis en capaciteiten uitwisselen en neutrale ruimtes bieden waar klassieke diplomatie tekortschiet. Via netwerken en programma's zoals Creative Europe worden projecten medegefinancierd die bijdragen aan duurzame partnerschappen en een sterker internationaal netwerk.

Het belang van internationale culturele samenwerking blijkt uit het samenspel van economische, artistieke, sociale én diplomatieke waarden; en juist die brede impact maakt het des te noodzakelijker om deze uitwisseling ook in tijden van bezuinigingen te blijven ondersteunen. Dat is de reden waarom de gemeente Amsterdam nu een stap naar voren zet, met extra middelen voor internationalisering. DutchCulture staat zij aan zij met de gemeente en makers uit de sector om de kracht van internationale culturele samenwerking zichtbaar te maken, te versterken en te behouden.

Waarden

Dit rapport onderzoekt de waarde van internationale culturele samenwerking voor Nederland.

- **Welke internationale culturele samenwerking** vindt er plaats, en in welke mate?
- Wat is de **economische waarde van internationale culturele samenwerking**, direct, indirect en als aanjager van andere economische waardencreatie?
- Wat is de **maatschappelijke impact van internationale culturele samenwerking**?

Dit onderzoek richt zich op de import en export van kunst- en cultuuractiviteiten, verdeeld over 12 subsectoren

In scope

Dit onderzoek focust zich op internationale culturele samenwerking **voor Nederland**¹

Activiteiten

Import en export van kunst en cultuur is verdeeld over 12 subsectoren, incl. organisaties en individuele kunstenaars

- Architectuur
- Beeldende Kunst
- Design
- Digitale Cultuur
- Duurzaamheid
- Erfgoed
- Film
- Kunst & Wetenschap
- Literatuur
- Muziek
- Onderwijs
- Theater, Dans & Performance

Financiële stromen

Focus op publieke en private fondsen die internationale kunst- en cultuursamenwerking financieren:

- Rijkscultuurfondsen:
 - Nederlands Filmfonds
 - Fonds Podiumkunsten
 - Mondriaan fonds
 - Stimuleringsfonds Creatieve Industrie
 - Nederlandse Letterenfonds
 - Fonds voor Cultuurparticipatie
- Overige Rijksfondsen beschikbaar voor uitvoering van internationaal cultuurbeleid²
- (Publiek-) Private fondsen: Prins Claus Fonds, stichting DOEN en European Culture Foundation

Dataperiode

Waar mogelijk is gebruik gemaakt van data uit 2024 (meest recente volledige jaar)

In enkele gevallen is gebruik gemaakt van data uit 2022 of 2023, wat onder dezelfde beleidsperiode valt (2021-2024)

Buiten scope

Overige media, entertainment

- Omroepen (nationaal en lokaal)
- Reclame
- Entertainment, nachtclubs, primaire eetgelegenheden

Cultureel erfgoedbeheer

- Beheer van monumenten
- Archieven
- Archeologie

Bibliotheken

Financiering vanuit **gemeentelijke fondsen en buitenlandse ambassades in Nederland**

1. En dus niet op internationale culturele samenwerking tussen andere landen

2. Inclusief Rijksdienst voor cultureel erfgoed, ondersteunende instellingen en culturele organisaties, Nederlandse vertegenwoordiging buitenland en budget manifestaties en ondersteuning, exclusief nationale Archieven

"Uiteindelijk is internationalisering noodzakelijk om de kwaliteit van het veld te behouden. In een klein land als Nederland heb je die context nodig om relevant te blijven."

Stimuleringsfonds Creatieve Industrie

1. Feiten & cijfers

- 2. Economische waarde
- 3. Maatschappelijke impact

1. Feiten & cijfers

Meer dan een kwart van Nederlandse cultuur wordt geëxporteerd.

Nederland **produceert ~€23 miljard** aan kunst en cultuur.

- **27% van de productie** van kunst en cultuur in Nederland wordt **geëxporteerd** naar het buitenland (€6,0 miljard).

Export

Export van Nederlandse kunst en cultuur is omvangrijk, divers van aard en relatief geconcentreerd in bepaalde landen, steden en subsectoren

- **Muziek is de subsector die het meest exporteert** op basis van aantal activiteiten (47% van totaal) en waarde van export (22% van totaal); top-3 op basis van activiteiten wordt gecompleteerd door Theater, Dans & Performance (15%) en Film (14%), top-3 op basis van waarde door Design (16%) en Theater, Dans & Performance (15%)
- Er zitten **grote verschillen per subsector** in de mate waarin kunst- en cultuurconsumptie geëxporteerd wordt
 - Bij de helft van de subsectoren (Digitale Cultuur, Film, Design, Muziek, Literatuur en Theater, Dans & Performance) wordt meer dan 25% van productie van kunst en cultuur geëxporteerd naar het buitenland
- **Bijna 70% van de totale export** van Nederlandse kunst- en cultuuractiviteiten ging in 2024 naar **de top-10 landen**, met Duitsland, de Verenigde Staten en België in de top-3, terwijl ~20% van de totale export geconcentreerd is in de top-10 steden
- **De Amsterdamse culturele en creatieve sector** is relatief internationaal georiënteerd (ten opzichte van Nederland) en **verantwoordelijk voor meer dan de helft van de kunst- en cultuuractiviteiten uit Nederland**

Import

De **import van internationale kunst en cultuur** is divers van aard, waarbij er verschillen zijn in de mate van import per subsector

- **Van alle kunst die we importeren is het aandeel van Beeldende kunst het grootst** met 31% van totaal, gevolgd door Film (24%) en Theater, Dans & Performance (16%)
- Van alle Film, Digitale Cultuur, Beeldende Kunst en Design in Nederland **is meer dan de helft geïmporteerd**

Feiten & cijfers

Toerisme

Kunst en cultuur speelt een belangrijke rol voor internationale toeristen in Nederland én voor Nederlanders op reis, waarbij cultuur voor een aanzienlijk deel bepalend is bij zowel het boeken als het invullen van de vakantie.

- Onderzoek uit Amsterdam laat zien dat **35% van de toeristen 'kunst en cultuur' als hoofdreden heeft** voor hun bezoek.
- Internationale toeristen zijn verantwoordelijk voor **het merendeel van de museumbezoeken in grote musea** in Amsterdam. Bij grote kunstmusea zoals het Rijksmuseum en het Van Gogh Museum zijn internationale toeristen verantwoordelijk voor respectievelijk 63% en 80% van de bezoeken.

Studenten

Bijna de helft van de studenten aan kunstvakopleidingen is internationaal, met >70% van de studenten afkomstig uit de top-15 landen.

Financiering

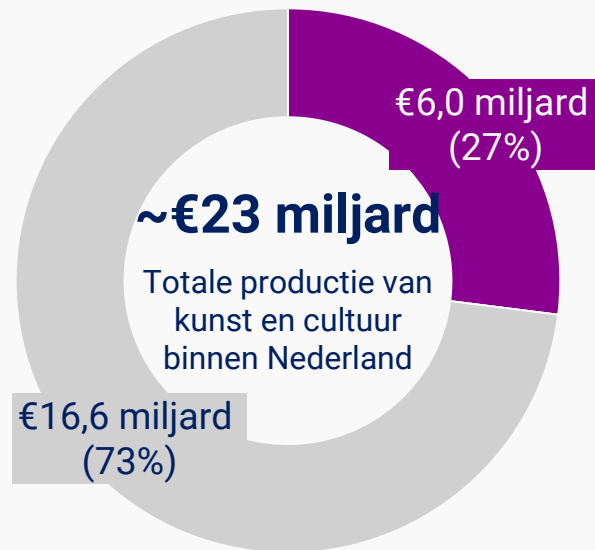
Vanuit de rijksbegroting was in 2024 €22,5 miljoen geormerkt voor internationale culturele samenwerking (2,7% van de totale rijksbegroting voor kunst en cultuur)

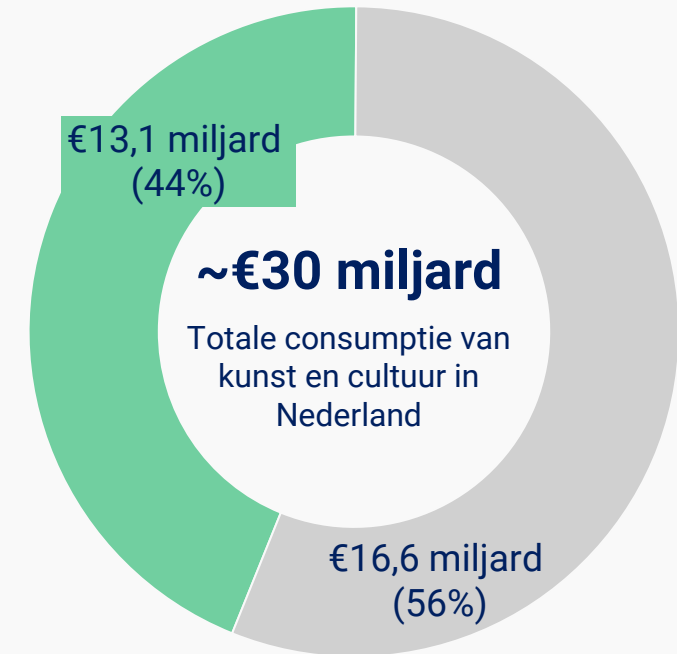
Nederland is een internationaal cultuurland

■ Export van kunst en cultuur naar het buitenland ■ Import van buitenlandse kunst en cultuur ■ Binnenlandse productie voor Nederlands gebruik

Totale binnenlandse productie van kunst en cultuur¹, 2022, € miljard

Totale Nederlandse consumptie van kunst en cultuur, 2022, € miljard

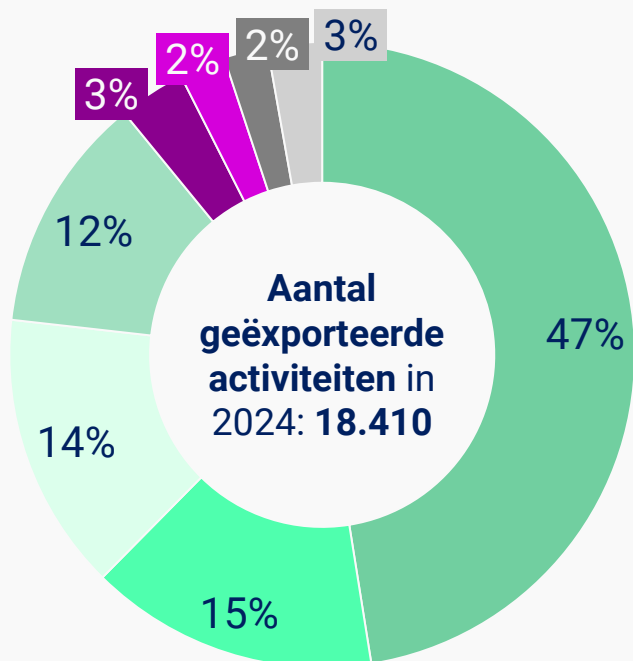
1. Exclusief wederuitvoer. Wederuitvoer verwijst naar goederen die Nederland invoert en vervolgens onveranderd doorvoert naar andere landen. Omdat deze producten niet in Nederland zijn geproduceerd, zijn ze niet meegenomen in deze analyse van de binnenlandse productie en toegevoegde waarde van kunst en cultuur

Export | Topdisciplines

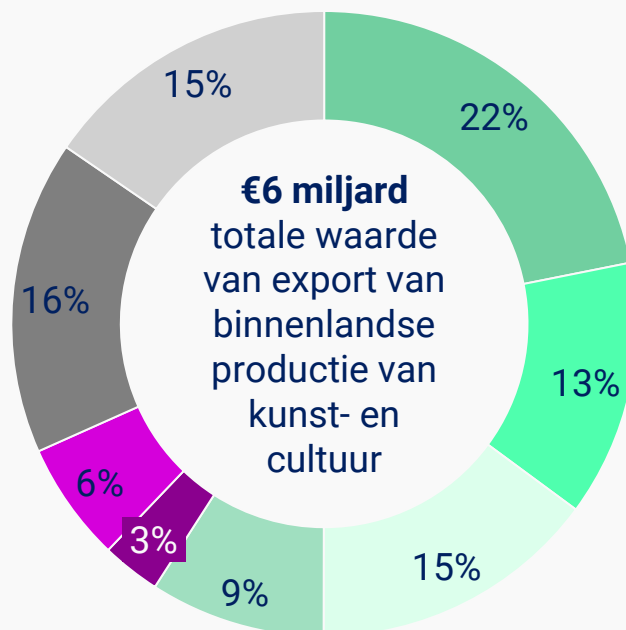

Muziek Theater, Dans & Performance Film Beeldende Kunst Erfgoed Literatuur Design Overige¹

Geëxporteerde kunst- en cultuur-activiteiten, 2024, % van totale export

Waarde van geëxporteerde kunst- en cultuuractiviteiten², 2022, % van totale export

Belangrijkste inzichten

Op basis van aantal activiteiten is **Muziek de grootste subsector** (47% van totaal), gevolgd door Theater, Dans & Performance (15%) en Film (14%). Ook **op basis van waarde is Muziek het grootst** (22% van totaal), gevolgd door Design (16%) en Theater, Dans & Performance (15%).

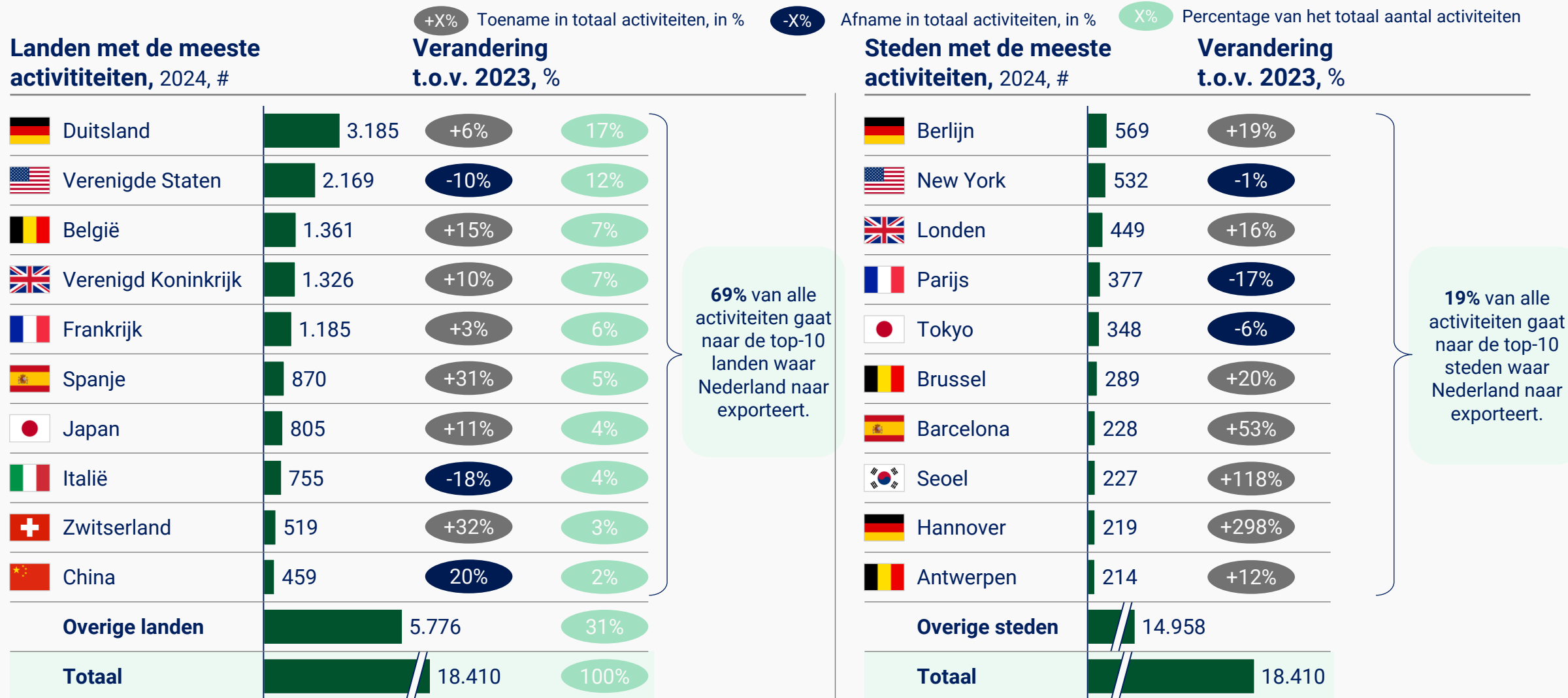

De vijf kleinste subsectoren zijn goed voor **<3% van de activiteiten, maar dragen 15% van de waarde¹**, waarbij Digital Cultuur verantwoordelijk is voor 13% van de waarde (verschil mogelijk te verklaren door digitale producten zoals games die niet in activiteiten data zitten).

1. Subsectoren Digitale Cultuur, Onderwijs, Kunst & Wetenschap, Architectuur en Duurzaamheid

2. Op basis van exportwaarde (CBS), inclusief producten en activiteiten

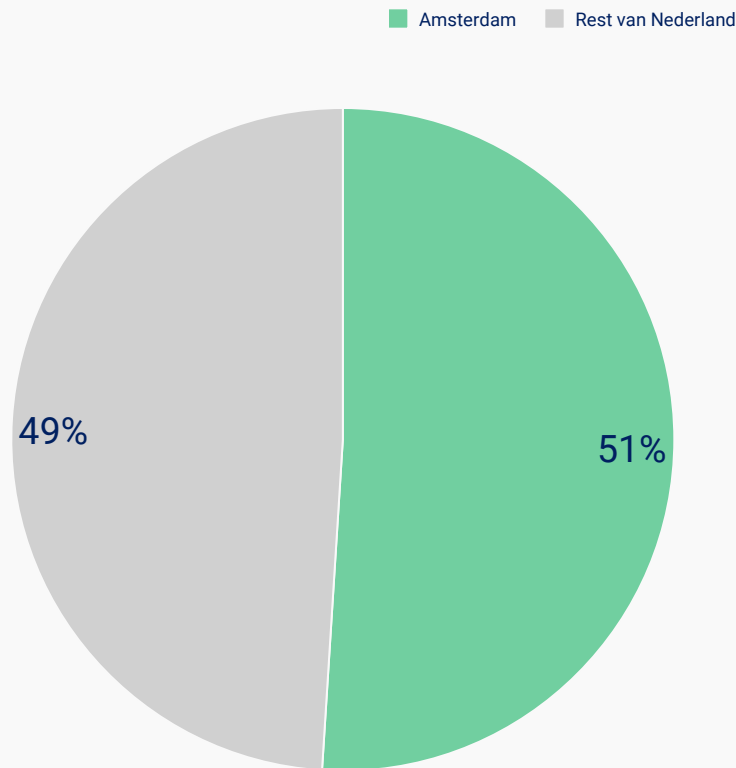
Export | Toplanden en -steden

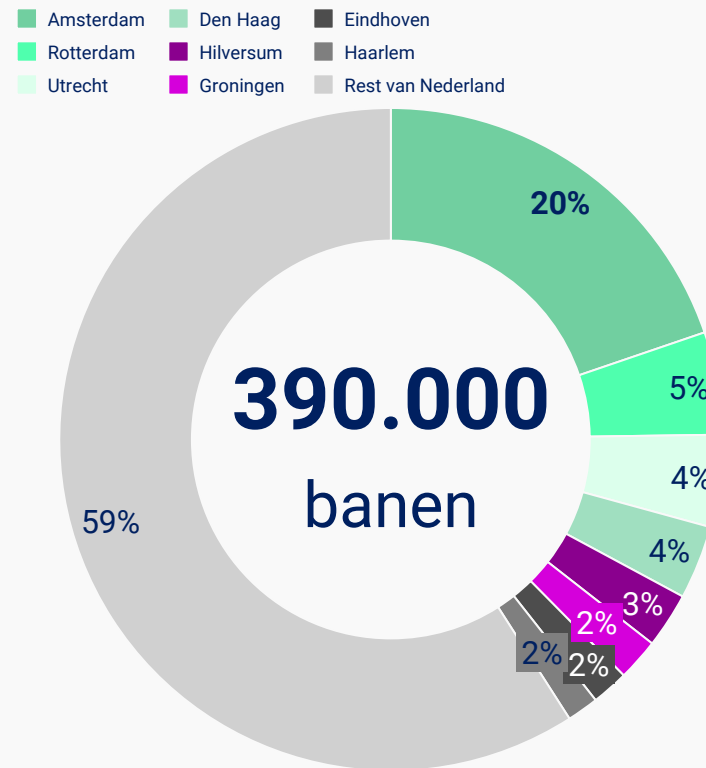
Export | Amsterdam internationale cultuurstad

Aandeel Amsterdamse makers t.a.v. totaal internationale activiteiten Nederlandse makers, 2024, % van totale export¹

Culturele en creatieve sector Amsterdam t.a.v. rest Nederland, 2022, % (aantal x 1000), totaal banen²

Belangrijkste inzichten

Meer dan de helft (51%) van de kunst- en cultuuractiviteiten komt uit Amsterdam, terwijl 20% van banen in de culturele en creatieve sector in Amsterdam zit. Dit impliceert dat de culturele en creatieve sector in Amsterdam **relatief internationaal georiënteerd is** (ten opzichte van de rest van Nederland).

1. De data voor 2022 was vergelijkbaar met deze uit 2024: 49% uit Amsterdam en 51% uit de rest van Nederland

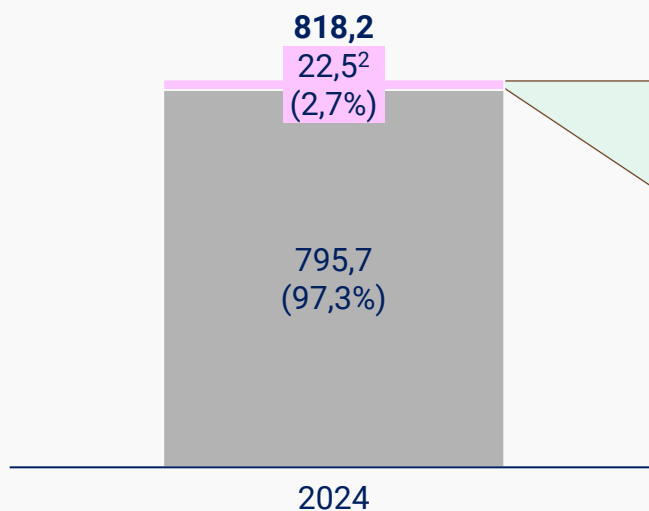
2. LISA-data betreft het totaal aantal banen

Financiering | Vanuit de publieke financiering voor kunst en cultuur in 2024 was 2,7% geormerkt voor internationale culturele samenwerking

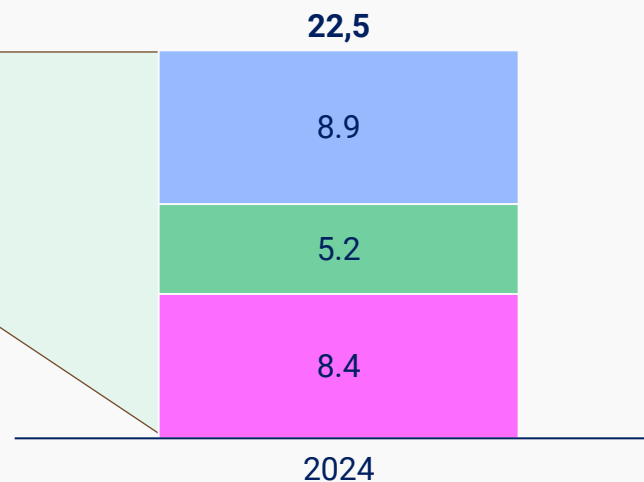
Totale Rijksbegroting voor kunst en cultuur¹, € miljoen (% van totaal), 2024

- Overige financiering voor kunst- en cultuursector
- Financiering beschikbaar internationale culturele samenwerking

Totale publieke fondsen expliciet geormerkt voor internationale culturele samenwerking², € miljoen, 2024

- Buitenlandse Zaken (BZ)
- Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (BHOS)
- Onderwijs, Cultuur & Wetenschap (OCW)

Van de €8,4 miljoen publieke fondsen vanuit OCW was €7,0 miljoen via de Rijkscultuurfondsen

Belangrijkste inzichten

In 2024 was vanuit de publieke fondsen van BZ, BHOS en OCW €22,5 miljoen expliciet geormerkt voor internationale culturele uitwisseling

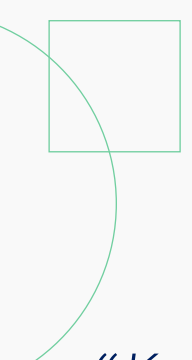
Ten opzichte van de totale overheidsgelden beschikbaar voor kunst en cultuur¹ ging 2,7% naar internationale culturele uitwisseling

Naast de geormerkte bedragen werden door Rijkscultuurfondsen en individuele instellingen nog **eigen middelen ingezet** voor internationale culturele uitwisseling

- Inclusief BIS instellingen, Rijksfondsen en erfgoedwet / museale instellingen met een wettelijke taak; exclusief monumentenzorg, archieven en andere zaken buiten scope
- Op basis van internationaal cultuurbeleid voor 2021-24, kan verschillen van realisatie in 2024

Bron: OCW jaarverslag, Beleidskader Internationaal cultuurbeleid

“Kunst en cultuur hebben een duidelijke waarde, zowel lokaal als internationaal. Een sterk cultureel product draagt bij aan de aantrekkelijkheid van de stad, maar fungeert ook als exportproduct dat Amsterdam wereldwijd op de kaart zet.”

Rabobank

1. Feiten & cijfers

2. Economische waarde

3. Maatschappelijke impact

2. Economische waarde

Internationale culturele samenwerking genereert tot 10,6 miljard toegevoegde waarde

Productie en consumptie

- Totale binnenlandse **productie van kunst en cultuur is ~€23 miljard**, totale Nederlandse **consumptie is ~€30 miljard**.
 - Van de binnenlandse kunst- en cultuurproductie is **€6 miljard (27%) bestemd voor export**.
 - Van de totale Nederlandse kunst- en cultuurconsumptie is **€13 miljard (44%) geïmporteerd** uit het buitenland.

Toegevoegde waarde

- Kunst en cultuur genereert **€14 miljard** aan directe toegevoegde waarde voor het **Nederlandse BBP, 1,5% van het totale Nederlandse BBP**
- Internationale kunst- en cultuursamenwerking genereert **tot 10,6 miljard toegevoegde waarde**, exclusief aanjaagwaarde*
 - **€3,6 miljard directe waarde** (waarde die de sector zelf aan de Nederlandse economie toevoegt).
 - Van de €6,0 miljard omzetwaarde van export is **€3,6 miljard** de toegevoegde waarde voor de Nederlandse economie.
 - **€2,2 - €7,0 miljard indirecte waarde** (waarde die elders in de Nederlandse economie ontstaat door de sector).
 - Bovenop de €3,6 miljard aan directe toegevoegde waarde genereert de voor **export** gegenereerde kunst en cultuur **€2,2 miljard aan indirecte toegevoegde waarde** voor de Nederlandse economie.
 - **Import** heeft geen directe toegevoegde waarde, maar **levert tot €4,8 miljard indirecte toegevoegde waarde** voor de Nederlandse economie via publieke opbrengsten, zakelijke dienstverlening en horeca.

Economische aanjaagwaarde

Bovenop de directe en indirecte toegevoegde waarde heeft internationale culturele samenwerking nog een **mogelijke aanjaagwaarde** voor de Nederlandse economie.

- Culturele samenwerking gaat **vaak samen met een relatief hoog aantal toeristen**, die vervolgens bijdragen aan het BBP.
- Culturele samenwerking gaat **vaak samen met meer internationale handel**.

* In deze analyse is een deel van media, o.a. reclame en televisie, buiten beschouwing gelaten.

Productie en consumptie

Totale binnenlandse productie van kunst en cultuur is ~€23 miljard waard, totale Nederlandse consumptie is ~€30 miljard waard

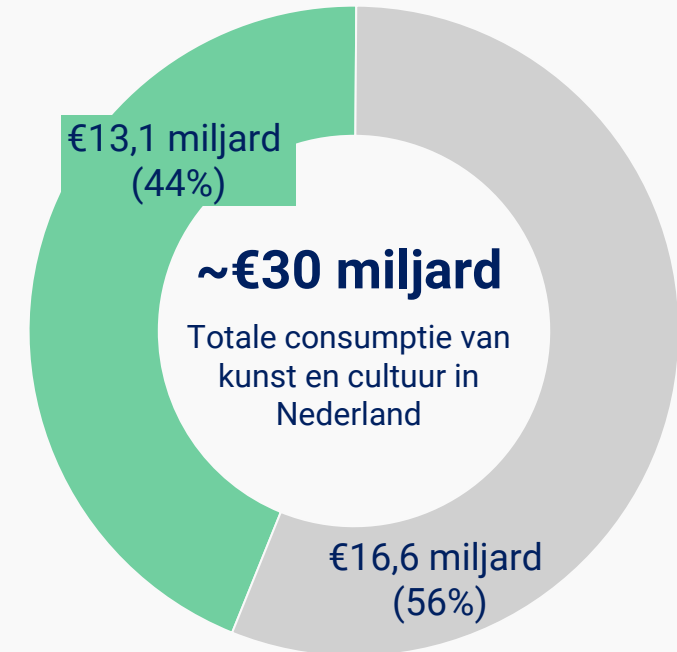
■ Binnenlandse productie voor Nederlands gebruik ■ Export Nederlandse kunst en cultuur naar buitenland ■ Import van buitenlandse kunst en cultuur

Totale binnenlandse productie van kunst en cultuur¹, 2022, € miljard

€6 miljard (27%) van de totale binnenlandse productie **wordt geëxporteerd naar het buitenland**, op basis van waarde van kunst- en cultuurproductie in 2022

Totale Nederlandse consumptie van kunst en cultuur, 2022, € miljard

€13 miljard (44%) van de totale Nederlandse consumptie **is geïmporteerd uit het buitenland**, op basis van waarde van kunst- en cultuurconsumptie in 2022

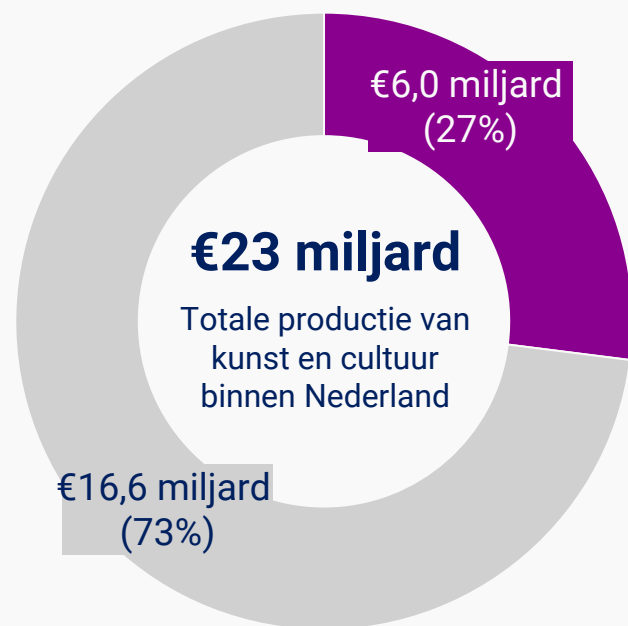
1. Exclusief wederuitvoer. Wederuitvoer verwijst naar goederen die Nederland invoert en vervolgens onveranderd doorvoert naar andere landen. Omdat deze producten niet in Nederland zijn geproduceerd, zijn ze niet meegenomen in deze analyse van de binnenlandse productie en toegevoegde waarde van kunst en cultuur

Toegevoegde waarde | Kunst en cultuur genereert €14 miljard aan directe toegevoegde waarde

■ Binnenlandse productie voor Nederlands gebruik ■ Export Nederlandse kunst en cultuur naar buitenland

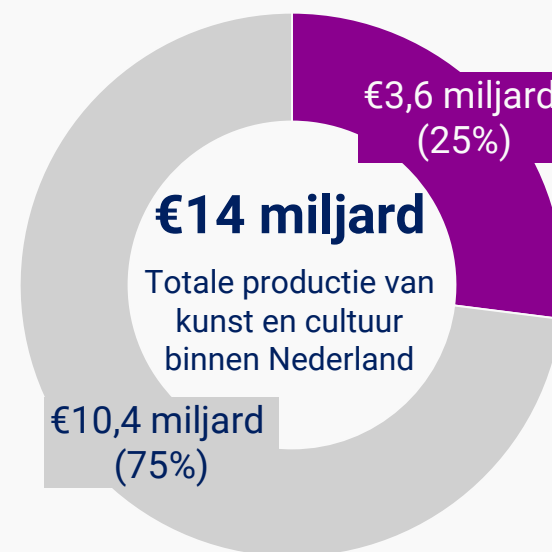
Totale binnenlandse productie van kunst en cultuur¹, 2022, € miljard

Toegevoegde waarde factor op subsectorniveau (gemiddeld 0.6 voor kunst en cultuur) die aangeeft welk deel van de omzet als directe toegevoegde waarde in Nederland overblijft na aftrek van ingekochte goederen en diensten uit buitenland.

Totale directe toegevoegde van kunst en cultuur, 2022, € miljard

€6 miljard (27%) van de totale binnenlandse productie **wordt geëxporteerd naar het buitenland**, op basis van waarde van kunst- en cultuurproductie in 2022.

€3,6 miljard (25%) van de totale directe toegevoegde waarde **wordt geëxporteerd naar het buitenland**, op basis van waarde van kunst- en cultuurproductie in 2022.

1. Wederuitvoer verwijst naar goederen die Nederland invoert en vervolgens onveranderd doorvoert naar andere landen. Omdat deze producten niet in Nederland zijn geproduceerd, zijn ze niet meegenomen in deze analyse van de binnenlandse productie en toegevoegde waarde van kunst en cultuur.

Totale toegevoegde waarde

■ Export Nederlandse kunst en cultuur naar buitenland ■ Import van buitenlandse kunst en cultuur ■ Binnenlandse productie voor Nederlands gebruik

	Toegevoegde waarde, € miljard	Omschrijving
Totale directe toegevoegde van kunst en cultuur	14.0	Het deel van de binnenlandse productie van kunst en cultuur dat als toegevoegde waarde in Nederland achterblijft , na aftrek van aandeel dat toekomt aan buitenlandse toeleveranciers - Importen zijn al elders geproduceerd ; die waarde komt ten goede aan economie van dat land.
Totale directe toegevoegde waarde van binnenlandse productie van kunst en cultuur voor Nederlands gebruik	10.4	Het deel van de totale directe toegevoegde waarde van kunst en cultuur die toe te schrijven is aan de binnenlandse productie die voor Nederlands gebruik is .
Directe toegevoegde waarde van export en import van kunst en cultuur	3.6	Het deel van de totale directe toegevoegde waarde van kunst en cultuur die toe te schrijven is aan de binnenlandse productie die geëxporteerd wordt naar het buitenland.
Indirecte toegevoegde waarde van export en import van kunst en cultuur	Tot 4,8 2.2	De indirecte economische impact van de productie en import van kunst en cultuur in Nederland (bv. via toeleveranciers).
Aanjaagwaarde van export en import van kunst en cultuur		Bredere bestedingen die gestimuleerd worden door import en export van kunst en cultuur , maar niet strikt nodig zijn voor de productie ervan.
Totale toegevoegde waarde van export en import van kunst en cultuur	5.8 Tot 4,8 Meer dan 5,8-10,6	

Toegevoegde waarde | Import

Import kent geen directe toegevoegde waarde, maar levert naar schatting tot €4,8 miljard indirecte toegevoegde waarde

Type inkomsten	Omschrijving	Toegevoegde waarde
Direct	N/A	n/a
Indirect	Publieke opbrengsten	Tot €4,8 miljard ~0-37% van totale importwaarde (op basis van verhouding van indirecte waarde van export van kunst en cultuur versus totale exportwaarde van kunst en cultuur ¹).
	Zakelijke dienstverlening	
	Culturele horeca & retail	

1. Export van kunst en cultuur genereert een indirecte toegevoegde waarde van ~37% van de exportwaarde (€2,2 miljoen indirecte waarde versus €6,0 miljoen exportwaarde), toegepast op invoerwaarde van €13 miljard

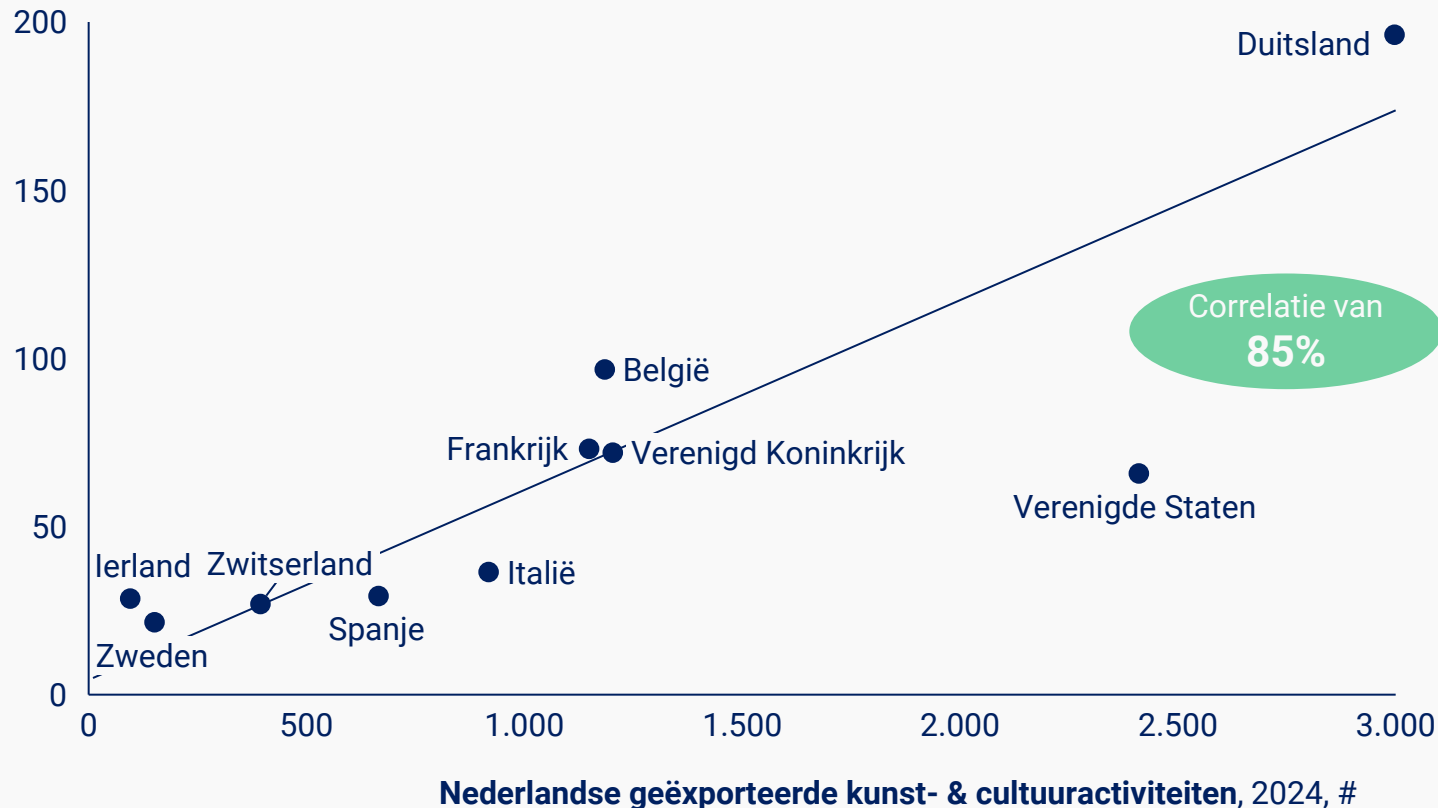
Economische aanjaagwaarde | Culturele samenwerking gaat vaak samen met meer internationale handel

Correlatie tussen export van kunst- en cultuur activiteiten en totale export in goederen & diensten

Top 10 exportpartners van Nederland tegenover aantal bijbehorende kunst- en cultuuractiviteiten dat Nederland exporteert

Nederlandse export in diensten en goederen, 2023, € miljard

Wat Nederlandse instituten en instellingen zeggen

RIJKS MUSEUM

"We hebben reizende tentoon-stellingen... vaak koppelen we dat aan handelsmissies: in Shanghai is Rembrandt een goede conversation starter"

"Nederland heeft in de creatieve industrie een voortrekkersrol, vooral in ontwerpdisciplines en in de manier waarop we bijdragen aan maatschappelijke uitdagingen. Internationale samenwerking biedt de kans om te laten zien hoe wij dat aanpakken én vergroot de marktkansen voor bedrijven"

"Wij hebben bewust gekozen voor een internationaal profiel: je speelt zelf internationaal, je ziet wat er gebeurt, en je wilt ook makers hiernaartoe halen. Dat brengt andere perspectieven binnen en inspireert publiek en makers."

Internationaal Theater Amsterdam

1. Feiten & cijfers
2. Economische waarde
- 3. Maatschappelijke impact**

3. Maatschappelijke impact/waarde

Internationale culturele samenwerking creëert **aantoonbare waarde** (artistiek, sociaal, diplomatiek), bevestigd door **UNESCO, de Europese Unie, WHO** en Nederlandse instellingen

Artistieke waarde

- Internationale culturele samenwerking **versterkt de positie** van de Nederlandse artistieke disciplines door **zichtbaarheid en profilering** in buitenland.
- Internationale makers in NL **verrijken artiesten en instellingen** met artistieke innovatie en nieuwe perspectieven, wat het **culturele aanbod diversifieert**.
- Voor veel Nederlandse instellingen is internationale culturele samenwerking **onlosmakelijk verbonden** aan hun kunstvorm of identiteit.

Sociale waarde

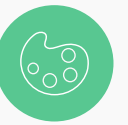
- Internationale culturele samenwerking draagt sociaal bij op zowel individueel als maatschappelijk niveau, met effecten die **binnen en buiten Nederland** aantoonbaar zijn.
- Op individueel niveau draagt **actieve culturele participatie** bij aan zingeving, geluk, mentaal welzijn en cognitieve vaardigheden.
- Op maatschappelijk niveau bevordert culturele participatie **sociale cohesie**, wederzijds begrip en maatschappelijke betrokkenheid.
- Daarnaast speelt internationale culturele samenwerking een belangrijke rol in het agenderen van **urgente thema's** zoals duurzaamheid, gendergelijkheid en LGBTI+-rechten.

Diplomatieke en relationele waarde

- Cultuur wordt in het ICB 2025-2028 van de Rijksoverheid expliciet als **soft power** erkend en ingezet om bilaterale relaties te versterken en dialoog te openen.

Artistieke waarde | Internationale culturele samenwerking verrijkt de culturele sector door kennisuitwisseling, innovatie en een diverser aanbod

Artistieke waarde

Wat **onderzoeken en rapporten** zeggen . . .

Waarde voor makers en instellingen,

doordat culturele samenwerking bijdraagt aan:

- Artistieke innovatie
- Ontwikkeling van makers en instellingen
- Intrinsieke waarde voor instellingen

Versterkt artistieke innovatie en verrijkt de artistieke sector doordat samenwerking met andere culturen nieuwe ideeën, dialoog en perspectieven oplevert: onderzoek laat zien dat dit innovatie stimuleert op kunstvormontwikkeling, publieksbereik, waardecreatie en nieuwe organisatiemodellen [1, 2, 3].

Versterkt de ontwikkeling van makers en instellingen door kennisuitwisseling via coproductie, co-creatie en interculturele communicatie; de opgedane vaardigheden vloeien terug naar het thuisland en versterken daar de sector als geheel [1, 2, 4, 5].

Behoudt de intrinsieke waarde van instellingen voor wie internationale samenwerking een vanzelfsprekend is: bijvoorbeeld dat de kunstvorm per definitie grensoverschrijdend is, en samenwerking met andere culturen in het DNA van de organisatie zit [2].

Waarde voor de sector als geheel,

doordat culturele samenwerking bijdraagt aan:

- Internationale erkenning
- Diverser en groter artistiek aanbod

Vergroot internationale artistieke erkenning doordat internationaal publiek festivals en podia bezoekt, en doordat makers en instellingen zich in het buitenland profileren op toonaangevende podia, biennales en festivals; hierdoor wordt de culturele en artistieke kwaliteit van een land (wereldwijd) zichtbaar [1, 4, 6].

Verrijkt het aanbod van kunst- en culturele activiteiten doordat buitenlandse producties onze podia en festivals bereiken, en doordat co-creatie en coproductie met internationale partners leiden tot een diverser aanbod [5, 6, 7].

Sociale waarde | Onderzoeken tonen aan dat internationale culturele samenwerking positief effect heeft op gezondheid, welzijn en sociale cohesie

Maatschappelijke en sociale waarde

Wat onderzoeken en rapporten zeggen ...

Waarde voor het individu, doordat

culturele samenwerking bijdraagt aan:

- Gezondheid & welzijn
- Cognitieve vaardigheden
- Hogere doorstroom naar hoger onderwijs

Draagt bij aan het individuele welzijn: het bevordert zingeving (“sense of belonging”) op de lange termijn, en vergroot geluk en mentaal welzijn op korte termijn; met aangetoond effect voor zowel kinderen and volwassenen [1, 2, 3].

Versterkt cognitieve vaardigheden: een Britse studie liet zien dat jongeren die actief betrokken waren bij kunst 16–19% beter scoorden op non-verbaal IQ, rekenvaardigheid en ruimtelijk inzicht, en 10–17% beter op vaardigheden zoals communicatie; daarnaast wordt nieuwsgierigheid, reflectie en zelfvertrouwen gestimuleerd [1, 2, 3, 4].

Draagt bij aan **betere schoolprestaties en hogere doorstroom naar hoger onderwijs voor jongeren uit lagere sociaaleconomische groepen**; dit effect wordt versterkt wanneer het aanbod cultureel divers is, omdat mensen eerder participeren in kunst die hun eigen achtergrond weerspiegelt [6, 7].

Waarde voor de samenleving, doordat

culturele samenwerking bijdraagt aan:

- Sociale cohesie
- Maatschappelijke betrokkenheid
- Agenderen van maatschappelijk relevante thema's

Bevordert sociale cohesie door stereotypen te doorbreken en wederzijds begrip te vergroten. Zo liet een Italiaanse studie onder 106 provincies zien dat een stijging van culturele participatie met 1% gepaard ging met 20% minder haatmisdrijven [2, 5, 8].

Vergroot maatschappelijke participatie en betrokkenheid: een studie in de VS onder 12.000 leerlingen liet zien dat jongeren in kunstprogramma's 21% vaker vrijwilligerswerk deden, stemden en actief waren in school- en buurtbeleid; een Europese enquête onder 30.000 huishoudens toonde dat volwassenen die bij cultuur betrokken zijn 6–10% vaker vrijwilligerswerk doen [1, 2, 6, 9].

Maakt maatschappelijke thema's bespreekbaar en vergroot hun zichtbaarheid door het bereiken van een breder publiek; daarnaast stelt internationale samenwerking makers in staat om grensoverschrijdende vraagstukken, zoals de klimaatcrisis, beter aan te pakken [2, 10].

Diplomatieke en relationele waarde | Internationale culturele samenwerking is een belangrijk strategisch instrument voor internationale verbinding

Diplomatieke en relatiewaarde

Wat onderzoeken en rapporten zeggen ...

Versterken van bestaande relaties,

doordat culturele samenwerking bijdraagt aan het versterken van:

- Bilaterale relaties
- Multilaterale netwerken
- Publieksdiplomatie

Verdiept bestaande bilaterale relaties doordat het vertrouwen en structurele samenwerking bevordert; EU- en UNESCO-publicaties tonen dat culturele diplomatie duurzame dialoog en gelijkwaardige partnerschappen versterkt [1, 2, 3].

Ondersteunt multilaterale netwerken en coalities door samenwerking tussen landen te structureren, zowel binnen als buiten de EU: in 2024 werden 21 internationale projecten geco-financierd door EUNIC, die meer dan 140 clusters wereldwijd verbindt; in 2021-2022 werden 291 samenwerkings-projecten gefinancierd onder Creative Europe, verspreid over 38 EU- en non-EU landen [3, 4, 5, 12].

Draagt bij aan publieksdiplomatie door het beeld van landen wereldwijd te beïnvloeden; onderzoek toont dat culturele programma's percepties van buitenlands beleid verbeteren, met voorbeelden als de Britse 'Shakespeare Lives'-campagne die miljoenen bereikte en het Louvre Abu Dhabi [3, 6, 7, 8].

Ondersteunen van nieuwe relaties,

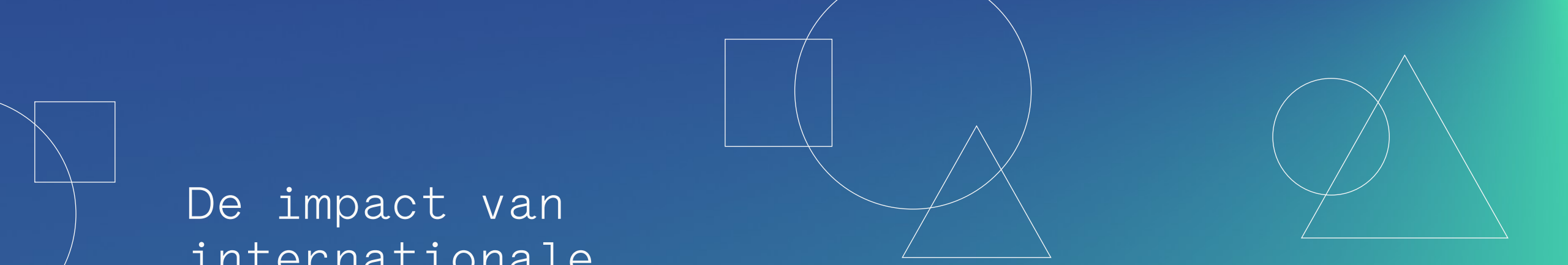
doordat culturele samenwerking bijdraagt aan het bouwen van:

- Nieuwe relaties
- Dialoog in gespannen context
- Kennis, capaciteiten en netwerk

Bouwt nieuwe relaties op in landen waar banden nog pril zijn; zo breidde Nederland sinds 2022 het aantal culturele diplomatielanden in Afrika uit van drie naar vijf, waaronder Nigeria en Zuid-Afrika, waar samenwerking rond erfgoed en onderwijs als basis dient voor bredere partnerschappen [3, 9].

Biedt een veilige, neutrale ruimtes waar klassieke diplomatie onvoldoende toereikend is: British Council-onderzoek liet zien dat projecten tussen Britse instellingen en partners in Palestina en Sudan isolement doorbraken, vertrouwen opbouwden en duurzame dialoog mogelijk maakten [6, 10, 11].

Draagt bij aan de opbouw van kennis, capaciteiten en netwerk tussen andere landen en waar nodig financiële injectie te geven; zo omvatte bijv. de Nederlandse Afrikastrategie gelijkwaardige onderwijs- en cultuurprogramma's voor jonge generaties [6, 9, 10, 13].

De impact van internationale culturele samenwerking

Voorbij de grenzen, voorbij de cijfers

DutchCu|ture
| Dutch platform for
| international cultural cooperation

In opdracht van de gemeente Amsterdam

✕ Gemeente
✕ Amsterdam
✕

Oktober 2025